

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2MCdo/16/2011
Identifikačné číslo spisu:	7909213829
Dátum vydania rozhodnutia:	31.10.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:7909213829.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej POHOTOVOST', s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, proti povinnej J. Q., bývajúcej v A., zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, o vymoženie 1 206,22 €, vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 15 Er 2014/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Trebišov z 20. mája 2011 č.k. 15 Er 2014/2009-213, takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Trebišov z 20. mája 2011 č.k. 15 Er 2014/2009-213 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Trebišov uznesením z 20. mája 2011 č.k. 15 Er 2014/2009-213 rozhodol, že súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý nie je vylúčený z vykonávania exekúcie vedenej proti povinnej na jeho exekútorskom úrade pod sp. zn. EX 10067/09. Rozhodnutie odôvodnil tým, že povinná 14. júla 2010 podala na súde námietku zaujatosti súdneho exekútora Rudolfa Krutého z dôvodu, že vo firme POHOTOVOST', s.r.o. bol v pracovnom pomere a požíval od nej pôžitky zo závislej činnosti. Povinná vyjadrila pochybnosť o tom, či súdny exekútor niekedy postupoval objektívne. Bývalý zamestnanec totiž vymáha pre POHOTOVOST', s.r.o. (bývalého zamestnávateľa) v rámci výkonu verejnej moci jej pohľadávku. Inštitút vylúčenia súdneho exekútora vychádza zo zásady nestrannosti zakotvenej v § 3 Exekučného poriadku, podľa ktorého exekútor vykonáva exekučnú činnosť nestranne a nezávisle. Pri výkone svojej činnosti je viazaný len Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami podľa čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, zákonmi, inými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Súdny exekútor teda musí vystupovať nezaujato a k účastníkom konania pristupovať bez ekonomických, sociálnych, rasových, etnických, sexuálnych alebo náboženských predsudkov. Záver o pochybnosti nezaujatosti treba vždy posúdiť podľa konkrétneho prípadu. Pomer k veci sa v podstate chápe ako vzťah súdneho exekútora k predmetu konania. Pomer k účastníkom a k ich zástupcom sa vníma predovšetkým ako vzťah, ktorý môže kladne alebo záporne ovplyvniť rozhodovanie, resp. vykonávanie exekúcie, teda ako priateľský alebo nepriateľský pomer. Podstatou vznesenej námietky zaujatosti bol niekdajší pracovný pomer súdneho exekútora u oprávnenej,

od ktorej požíval pôžitky zo závislej činnosti, ktorý mohol spôsobiť to, že súdny exekútor nepostupoval objektívne a nesnažil sa súd upozorniť na dôvody na zastavenie exekúcie podľa § 45 zákona o rozhodcovskom konaní. Samotná skutočnosť, že súdny exekútor bol niekedy v pracovnom pomere u oprávnenej a poberal od nej pôžitky zo závislej činnosti ešte sama osebe nemôže vzbudiť pochybnosť o tom, či súdny exekútor postupuje vo veci nestranne a nezaujato. Kolegiálny vzťah by mohol byť dôvodom pre vylúčenie exekútora z vykonávania exekúcie, ale skôr ak by šlo o vzťah medzi exekútorom a povinným, nie medzi exekútorom a oprávnenou. Po zvážení všetkých okolností prípadu dospel súd k záveru, že nie je možné mať objektívnu pochybnosť o nestrannosti a nezaujatosti súdneho exekútora v predmetnej exekučnej veci.

Proti tomuto rozhodnutiu podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 O.s.p.). Navrhol zrušiť uznesenie okresného súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietal porušenie ustanovení § 1, § 2 O.s.p., § 3, § 5, § 30 Exekučného poriadku. V predmetnej veci bolo nepochybne preukázané, že súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý bol zamestnancom oprávnenej. Z tohto dôvodu možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti jednak pre pomer k veci, t.j., že má záujem na výsledku exekučného konania, ale aj pre pomer k účastníkovi exekučného konania (k oprávnenej). Pomer exekútora k účastníkovi exekučného konania nemožno vykladať reštriktívne iba ako pomer príbuzenský alebo jemu obdobný. Pomer súdneho exekútora k účastníkovi konania môže byť založený napr. aj na jeho bývalej ekonomickej závislosti niektorého z účastníkov konania. Je potrebné uviesť, že vzťah súdneho exekútora k veci alebo k účastníkom, prípadne k ich zástupcom sa musí posúdiť súčasne z dvoch vzájomne na sebe závislých hľadísk, a to aká je povaha vzájomného vzťahu súdneho exekútora k danej veci (resp. k účastníkom konania) a či sa jedná o vzťah, ktorý je pre vylúčenie súdneho exekútora z vykonávania exekučného konania dostatočne intenzívny. Podľa názoru generálneho prokurátora z okolností, že súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý bol bývalým zamestnancom oprávnenej možno vyvodiť, že ide o vzťah medzi ním a oprávnenou, ktorý je dôvodom na jeho vylúčenie z exekúcie. Súd teda nesprávne právne vec posúdil (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Povinná sa stotožnila s dôvodmi uvedenými v mimoriadnom dovolaní a navrhla rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť.

Oprávnená vo vyjadrení uviedla, že navrhuje zmenu súdneho exekútora v danej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť podľa § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., t.j. či v danej veci nejde o

prípade nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným. V konaní o mimoriadnom dovolaní neboli procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. namietané, tieto neboli ani zistené.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., bez ohľadu na to, či generálny prokurátor odôvodnil svoje mimoriadne dovolanie dovolacím dôvodom aj podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd rovnako skúmal, či v konaní nedošlo k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. O vadu tejto povahy ide okrem iného tiež vtedy, keď súd skutkové závery, z ktorých vyvodil svoje právne závery, založil na výsledkoch dokazovania, ktoré nebolo vykonané v súlade so zákonnými ustanoveniami upravujúcimi spôsob vykonania dokazovania určitým dôkazným prostriedkom alebo že jeho skutkové závery sú v rozpore s tým, čo vyšlo za konania najavo. V dovolacom konaní nevyšli najavo ani vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

V mimoriadnom dovolaní sa ako dôvod uvádza nesprávne právne posúdenie veci.

V zmysle § 3 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov exekútor vykonáva exekučnú činnosť nestranne a nezávisle.

Podľa § 4 Exekučného poriadku činnosť exekútora je nezlučiteľná s pracovným pomerom alebo s obdobným pracovným vzťahom, podnikaním, členstvom v štatutárnom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo členstvom v dozornom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo s vykonávaním inej zárobkovej činnosti s výnimkou vedeckej, pedagogickej, literárnej, umeleckej a publicistickej činnosti.

V súvislosti s výkonom exekučnej činnosti má exekútor postavenie verejného činiteľa (§ 5 ods. 1 Exekučného poriadku). Vykonávanie exekučnej činnosti je výkonom verejnej moci (§ 5 ods. 2 Exekučného poriadku).

Podľa § 30 ods. 1 Exekučného poriadku exekútor je vylúčený z vykonávania exekúcie, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, ktorá je predmetom exekúcie, k účastníkom exekučného konania alebo k ich zástupcom, možno mať pochybnosti o jeho nezáujatosti.

Nezlučiteľnosť činnosti (funkcie) súdneho exekútora s pracovným pomerom (a inými) vyplývajúca z § 4 Exekučného poriadku predstavuje záruku, že súdny exekútor svoju činnosť spočívajúcu v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí bude vykonávať nezávisle a nestranne v zmysle § 3 Exekučného poriadku. Inými slovami, súdny exekútor vykonávaním činnosti, ktorá je nezlučiteľná s pracovným pomerom, môže oprávnené vyvolať pochybnosti o jeho nestrannosti a nezáujatosti vo vzťahu k účastníkom exekučného konania. Skutočnosť, že súdny exekútor bol zamestnancom účastníka exekučného konania (v danom prípade oprávnenej), je okolnosťou vylučujúcou ho z vykonávania exekúcie podľa § 30 ods. 1 Exekučného poriadku, ktorú je v zmysle § 30 ods. 3 Exekučného poriadku povinný bezodkladne oznámiť súdu (III. ÚS 322/2010).

V tejto súvislosti treba uviesť, že výklad a používanie ustanovení § 30 Exekučného poriadku musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Interpretáciou a používaním týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že poskytuje v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti pre účely zabezpečenia spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.). Exekučné súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie.

Nestrannosť sa vzťahuje podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj na orgány verejnej moci „autonómne“ nezávisle od pojmu súd. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ide aj o niektoré orgány, ktoré môžu vykonávať justičné funkcie a môžu sa považovať za súd v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (Ettl a i. c. Rakúsko z 23. apríla 1987, séria A, č. 117, Campbell a Fell c. Spojené kráľovstvo z 28. júna 1984, séria A, č. 80, Rolf Gustafsson c. Švédsko z 1. júla 1997 a iné). Podobne ESLP postupoval aj vo veciach Lauko c. Slovensko a Kadubec c. Slovensko, kde o priestupkoch rozhodli obvodný a okresný úrad - správne orgány nezaradené do sústavy súdov Slovenskej republiky, čo nebolo samo osebe rozhodujúce. Podľa názoru ESLP takýto orgán, ktorý čiastočne vykonáva funkcie súdu, musí byť nezávislý a nestranný.

Záruky nezávislosti majú aj psychologickú povahu. Súd musí byť nielen fakticky nezávislý, ale musí sa tak javiť aj v očiach strán. Táto zásada sa vzťahuje aj na orgány, ktoré vykonávajú aj niektoré právomoci všeobecného súdu. Ide o tzv. teóriu zdania, ktorá sa viaže na rozhodovanie o zaujatosti súdneho orgánu, aj keď neexistuje dôvod na subjektívnu zaujatosť.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že ak okresný súd v danom prípade dospel k záveru, že nebol splnený dôvod na vylúčenie súdneho exekútora, potom vec nesprávne právne posúdil.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 O.s.p., keďže to vyžadovala ochrana práv a ním chránených záujmov účastníkov konania a túto nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie okresného súdu v zmysle § 243b ods. 2 vety prvej O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.